

8 kroků, které mohou pomoci zvládnout bezdomovectví ve veřejném prostoru

6.3.2026 - | Charita ČR

Bezdomovectví ve veřejném prostoru není jen otázkou pořádku ve městech. Týká se také důstojnosti, zdraví a bezpečí celé společnosti. Na kulatém stole „Veřejný prostor pro všechny - o potřebě systémového řešení bezdomovectví“, který se konal 6. listopadu 2025 ve Strakově akademii, proto vznikl soubor osmi konkrétních doporučení, která mohou začít města i stát realizovat už v roce 2026.

Charita Česká republika výstupy z tohoto setkání sdílí a podporuje, protože dlouhodobá systémová řešení mohou snížit utrpení lidí v nouzi i náklady krizových zásahů v oblasti zdravotní i sociální.

Cílem navržených opatření je zlepšit situaci lidí bez domova a zároveň přispět k bezpečnějšímu a kvalitnějšímu veřejnému prostoru.

Prvním krokem je **zajistit dostupnost veřejných toalet, vody a základních hygienických možností**. Taková infrastruktura by měla být běžnou součástí veřejného prostoru měst, podobně jako lavičky nebo osvětlení. Její nedostatek totiž zhoršuje situaci lidí v nouzi, zvyšuje konflikty ve veřejném prostoru a zároveň zatěžuje sociální služby i městské rozpočty.

Dalším doporučením je **systémově ukotvit tzv. street medicine, tedy zdravotní péči poskytovanou lidem bez domova přímo v terénu**. Zdravotníci mohou pacienty vyhledávat v prostředí ulice nebo nocleháren a řešit zdravotní potíže dříve, než se z nich stanou vážné komplikace. Tento přístup pomáhá předcházet zhoršování zdravotního stavu, snižuje náklady na akutní péči a může omezit i šíření infekčních onemocnění.

Autoři doporučení upozorňují, že odpovědnost za řešení bezdomovectví je dnes roztržštěná mezi různé instituce. Třetím krokem je proto **jasné systémové ukotvení tématu** jako jedné z priorit sociální politiky státu, včetně lepší meziresortní koordinace a návaznosti na bytovou politiku a podporu sociálních služeb.

Důležitým tématem je také podoba veřejného prostoru. **Města by měla při plánování více zohledňovat sociální rozměr a usilovat o prostředí, které slouží všem**. Dokument proto upozorňuje na potřebu omezovat tzv. nepřátelskou architekturu, například odstraňování laviček nebo instalaci prvků, které mají některé skupiny obyvatel z veřejného prostoru vytlačit.

Pro účinné řešení je důležité znát skutečný rozsah problému. **Doporučení proto počítají s dlouhodobým a citlivým sběrem dat o bezdomovectví podle evropské metodiky ETHOS**, který může pomoci lépe plánovat služby, veřejné politiky i rozdělování prostředků.

Jedním z moderních přístupů je **zapojování lidí s vlastní zkušeností s bezdomovectvím do rozhodování**. Jejich pohled může pomoci vytvářet opatření, která budou v praxi skutečně fungovat a budou lépe odpovídat realitě života lidí v nouzi.

Řešení bezdomovectví vyžaduje **propojení sociálních, zdravotních i urbanistických přístupů**. Doporučení proto zdůrazňují potřebu silnější spolupráce mezi státní správou, samosprávami, odborníky i neziskovými organizacemi a podporu nových služeb na pomezí zdravotní a sociální péče.

Posledním krokem je zachování **kontinuity dialogu mezi státní správou, městy, odborníky a neziskovým sektorem**. Pravidelná setkání mohou pomoci sledovat pokrok, sdílet zkušenosti a vyhodnocovat přijatá opatření.

Dokument zároveň upozorňuje, že **neřešené bezdomovectví vede k dalšímu nárůstu sociálního vyloučení, konfliktů ve veřejném prostoru i nákladů na krizové zásahy. Zvyšuje se také zátěž zdravotního systému a městských rozpočtů**. Naopak systematická prevence a spolupráce institucí mohou přispět ke zlepšení života lidí bez domova a zároveň ke kvalitnějšímu a bezpečnějšímu veřejnému prostoru.

Text vychází z doporučení dokumentu „8 kroků ke zvládnutí bezdomovectví ve veřejném prostoru v České republice“, který vznikl na základě kulatého stolu „Veřejný prostor pro všechny – o potřebě systémového řešení bezdomovectví“ (6. listopadu 2025, Strakova akademie) ve spolupráci organizací Místní místním, Sdružení Nového Města pražského a dalších odborných partnerů.

<https://www.charita.cz/aktuality/z-domova/osm-kroku-ktere-mohou-pomoci-zvladnout-bezdomovectvi-ve-verejnem-prostoru>